

Передплата
на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
за цілий рік . . . 20 кор.
за пів року . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1.70 кор.

За границю:
за цілий рік: зі щоденною
вистилкою 7 доларів, або 12
рублів; з вистилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з вистилкою по субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Пашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских свят о 5½ год. по полудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Оссолатнських ч. 11. партер (Фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсманна.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.— Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Жидівська експанзія.

(Присвячує ся нашим народним провідникам).

Уже і Американці зачинають займатися жидівським питанням. І так каже великий дневник The Catholic Westen, що Нью Йорк став ся правдивою жидівською митрополією Нового Сьвіта.

Се місто числить уже около 800.000 Жидів, підчас коли Варшава, давня їх митрополія, числить тільки 263.000.

В Угорщині разом з приналежними до неї краями було в р. 1875 всього 75 000 Жидів. Тепер уже переходить їх число і мільон, а сам Будапешт числив минушого року около 200.000.

Але не лише в Угорщині зростає так скоро число Жидів, оно зростає з більшою ще силою в нашій половині монархії. Та оно не звертало би уваги на себе, коли би Жиди не давали ся в знаки народностям, посеред котрих мешкають. Через шинки і лихву они зруйнували по більшій частині тих, серед котрих знайшли захист і повикуляли землю і доми, особливо по містах. Се можна сказати перед усім о нашім краю. Коли возьмемо провідник першого лучшого більшого міста, то побачимо з острахом, що всі доми є в жидівських руках, а християни, коли і мають ще які доми, то по передмістях. Тому то міг не безпідставно сказати радний міста Станіслава Кесслер раз на раді до християн: Ну, що ви тут маєте? ви тут вже нічого не маєте. Заберіть собі ваші костели і церкви, а то всьо инше є наше! Гірше то, але правдиве. Но одно мене лише дивує, що хотяй всі о тім знають в Станіславі, то мимо того важив

ся місцевий орган Kurier Stanislawowski заперечити повисші слова, коли їх подав Боввий Прапор. Прапор ував отже і не міг відповісти Курєрови, тому міг дехто думати, що Курєр має слухність.

Не лучше дїє ся по селах. Усі більші посілости будьто перейшли уже, будьто переходять в жидівські руки. Жиди старають ся взяти більшу посілість бодай у винаєм, але тільки там, де є лучші землі або ліси до експлоатованя. Недавні то ще часи, як в Сокальщині були всі села в християнських руках; а тепер уже всюди там розсіли ся Жиди; християнських власителів по числив бись на пальцях. Але хтож тому винен? Самі християни, бо они не потрафили зробити одного кроку без фактора Жиди.

А наші селяни і магомщани? Они також обдовжені по уши будьто у поодиноких Жидів, будьто по їх касах. Коли і у нас такий невідрадний стан, то випадає запитати ся, яка єго причина? Головні причини є дві: непорядність і нерішучість, або отяжілість наших людей і проворність у Жидів, що потрафлять винайти кожду слабу сторону нашого чоловіка і єї використати. Під тим нашим чоловіком розумію однак не лиш нас Русинів, але взагалі всі инші народности супротив народности жидівської. А що Жиди перевишпають проворністю і справністю всі инші народности, то видно з того, що они вибили ся на верх помежи всіми народами, помежи якими осіли і над ними згодом запанували. Навіть французский та італійский нарід, у котрих культура так глибоко закоренила ся, улягли загальній судбі инших народів. Они є цілковито закріпощені Жидами. Доказом сего є начерки закона, який передискутовано на засіданю Ради Стану в р. 1806, на якій сам

Наполеон був присутний. Він там сказав: Мені подавано плян, проганяти громадно Жидів, що не мають права французких горожан і надати судам необмежену власть против лихварів. Однак се не мало би практичної ціли. Жиди провадили лихву уже в часах Мойсея і угнітали і инші народи, підчас коли рідко можна подибати лихварів помежи християнами. Фільососфічні закони не могли би змінити поступованя Жидів. До них треба примінити виїмкові закони. Їм треба заборонити торгівлю і їх зробити лучшими (поправити). Тож я маю намір скликати їх сангедрин на найблизшого 3. червця*).

І Наполеон скликав справді сангедрин, але з рабів, не знаючи о тім, що осередок і сили Жидів лежать в руках кагалів, і тому єго закон виданий по мысли висше наведених слів, який появил ся дня 17. марця 1808 і складав ся з 20 параграфів, не відповів зовсім своїй ціли. Закон сей, що мав правну силу у всіх краях по лівім боці Рену аж до 1848 р., забороняв Жидам заключати правні акти під загрозою цілковитої їх неважності з малолітніми, з жінщинами і з військовими особами якого небудь степеня. Суди не мали розглядати жалоб, внесених Жидами против осіб не-торговців. А кождий Жид мусів ще мати окреме позволенє до веденя торгівлі зі сторони правительства, котре позволенє мусів відновляти кождого року. Кожда умова заключена Жидом без такого особного позволеня уважала ся неважною і небувшою. В цілій же державі Наполеона, де лише був в уживаню французский язык, було Жидам вільно винайматися або посідати землю лише під певними услівями**).

Та вже в сто літ від появи сего зако-

„Медички“.

(Нарис з давнійших часів).

(Дальше).

— А ну! що вам таке, чи їла я, чи ні? — грубо огризлась Южина й зенацька обняла Кузнецову; далі почала її міцно душити своїми круглими руками, приговорюючи: „боляче? боляче? га?.. Кузнецова так само спокійно, як перше, одказала:

— А вжеж, що боляче.

Южина покинула її й знов почала дивитися у вікно.

Инші були зайняті їдою.

Ланьска то хапала ся за записки, то розділяла на частки апельсину для скаменілої Львової.

Аланова та Верина частували одна одну цукерками.

— Чи він же виїде вам на зустріч? — спитала Кузнецова в Южиної.

— А чорт єго зна! — одказала, та в одну мить крутнувшись, та блиснула своїми темними очима зпід низько спущеного волося; те волося отіяло й неначе навіть ховало її вид, невеликий, але з дужими вилицями й червоний як мак.

— Шож ви собі думаете? — спитала знов Кузнецова, не виказуючи ніякої цікавості, а начеб то міркуючи сама собі.

— Та ну, не зважайте, бо мені розбиратись у моїх вражіннях, — одмахнулась Южина й одвернулась.

— Ну, то не треба... Не треба! — Якось чудно, наче резино, ростягла свої слова Кузнецова і, закусивши губи, вмовкла.

— Та не сердтеся, бо! — раптом знов повернулась до неї Южина й так міцно поцілувала її, наче вкусила. — Ось як що, то... прокатаю я вас колісь на своїх конях... Мц! прицмокнула вона язиком... Дарма, що старий, так за теж багатий!..

— Ні, ви не зважайте ся ще, розміркуйте добре розміркуйте! — проговорила Кузнецова й погладила своєю рукою руку Южиної.

— А ну, що отсе таке? — раптом, дуже голосно, спитала Верина, повазуючи якусь обгризену курячу кісточку, що она вертіла в своїх пальцях.

— Се atlant, — рішуче одказала Аланова.

— Ні, — тихо, але з певністю сказала Кузнецова, — се epistropheus.

— Ах, правда, правда! — збентежилась Аланова, — ви, Кузнецова, знаєте все чудово!..

— Не дуже то! — засміялась та. — А хто як не ви, Аланова має є по фізиці, по химії, та по..

— Та, та, та! — заспівала Аланова, — у мене, як то кажуть, „щаслива зоря“, — от і все!

— Ну, а се що? — не переставала питати Верина, виймаючи й розбираючи по кісточках увесь курячий кістяк, та відділяючи останки мяса: — А се? а отсе?

Відповіді сапались, як град; котрі були невадалі, викликали такий веселий сміх, що ставало радісно слухати.

— Ет, почали вже! Чорт зна що ота ваша анатомія! — здвигнула плечем Южина.

— Ні, не кажіть так: вона для нас дуже важна, — сеж фундамент медицини, — одказала Кузнецова.

— А у вас, Южина, на Надеждинських курсах, хіба її не вчать? — спитала Аланова.

— Та нехай їй біс! — обізвалась Южина.

— Ай-ай ай! — сумно покивала головою Кузнецова. — Ажеж ви, Южина, хотіли вступати до нас.

— Та я ще й не знаю... може... Южина почервоніла, нахмурилась і замовкла.

— А знаєте, добродійки, — раптом заговорила стурбовано й несміло (вона все так говорила) Ланьска: — Як я з початку була... як мені з початку було... я після ніяк не могла їсти мяса... після анатомічного... взагалі нічого червоного не могла.. бачити... (вона затремтіла). А дух той... просто у слід іде за тобою!.. Гірше, страшнійше нічого не може бути. Саме гидке! (вона знов здригнулась).

— Ще попередю... особливо препарати, вігрук... то ще нічого: ну, просто не бачиш зовсім

на. Жиди стиснули так сильно обруч, який наклали на французський нарід мимо так сильного обмеження законом їх сили, що з грудий сего народу видобувся сильний голос болю і мало не стався початком поважних заворушень. Виразом сего болю була грізна постава народу в французській колонії в Альжирі, котрого цілі товпи ходили по улицах міста і кричали: *A bas les Juifs!* (Проч з Жидами***). Лише сконсигноване військо спинило сильніші заворушення.

Коли Жиди зуміли обмотати своїми сітями до тої ступені французський нарід, котрого боронили закони, то оскільки лекше прийшлося їм опанувати наш нарід, позбавлений опіки можних, нарід, якого характеристичною ціхою є легковірність, особливо супротив Жиди. Жерелом сеї легковірности є брак вироблення належитого суду о річах, а обявляє ся она в хиткості або нерішучості ділани, особливо, коли наш чоловік послухає ради двох ріжних людей в тій самій справі, що йому радять зовсім щось противного. З двох рад противорічних може лиш бути одна добра, щира; друга може бути зла, а походила або з нещирости і злоби, або що найменше з блудного поняття. І так лучає ся нераз, що наш чоловік приходиться до священика чи когось иншого за порадою; а по вислуханю слів поради спішить ще до Жиди, щоби перекопати ся, чи йому раджене добре чи зле. Буває то нераз, особливо в материкових справах. Коли Жид порадить инакше, то можна майже напевно припустити, що він радше послухає Жиди чим свого. Я сам знаю багато таких случаїв. Коли я в однім случаю виказував як на долоні, а було то вже тогди, коли сей чоловік стратив через Жидів вже велику часть свого маєтку, то таки не давав ся переконувати, що то походило із нещирости жидівської поради, та ще хвалив, що ніхто не поратувє так чоловіка, як Жид. Мої переконувания, що Жид ратує тільки тоді християнина, коли може собі відібрати се з лихвою, не здали ся на нічо. Оно і є дещо рації в тім, коли я розглянув ся лучше. Бо на переднівку, особливо у нас, то час дуже тяжкий; люди прямо голодують, бо найважнійша часть їх поживи, бараболя уже минула ся. Треба сіяти, са-

дити — нема чим. До сусіда іти позичити нема що, бо він не має так само. Котрий є богатший, той не дасть, бо боїть ся, щоби йому не пропало, та боїть ся, щоби і він сам не потребував пізнійше іти позичати. Але коли піде до Жиди, то Жид дасть і то зараз. Инша річ, що Жид потім скаржить, секвеструє, ліцитує всьо, що є; наш чоловік не може оглядати ся на се, бо він живе з дня на день, а коли докучає голод, то над будущностию годі застановляти ся. Тож таке поступованє нашого чоловіка є в певній мірі оправдане і буде так довго оправдане, як довго будуть у нас такі ненормальні відносини, які є тепер. Бо наш край виключно рілничий, а властители переважно дрібно-земельні, не можуть остояти ся супротив заграничних великих капіталів і великих господарств та фабрик. Ті же до котрих належало подумати о тім, не подумали і тому нині найшов ся наш край, а особливо наш мужик в такім невідраднім положеню і тому нині сидить наш маломіщанин і селянин в жидівській кишені, бо великоміщан ми уже не маємо. В тій то каламутній воді витягають Жиди для себе великі риби і тому не дивно, що они уважають Галичину за рай для себе.

(Конець буде).

Допись.

Двайтцятьятці з „Пропамятного письма“

Коли так „старики“ у своїм праведнім гніві на „Українцїв“ списали славне письмо, де старають ся рго foro externo виречи ся православу, а висунули такий „льоґічний“ аргумент, що се головню Українці такі „русскіи“, та они то їздять в Почаїв на прощу, ну то нема що казати, „розумно“ та хитро повіли! Одна вже така „льоґічна“ думка потягає за собою ще „льоґічнішу“, що нібито Українці се „радикали-атеїсти“, тому то в їх роботі помагають їм і „наші атеїсти“, себто „русскіи“ і тому цілком холоднокровно „отць“ звальють на сих „дї-ськільки атеїстов“ вину православя, бо се лежить в їх „інтересі“! — От і справа скінчена. Отци умивши ось так руки, мов Плат, гордо похочають, бо в очах архієрея і свїта стали „чисті“ а і в „Россіи“ не стратили благонадїюжності, цілком єї не виріваючи ся. Та перечислились „старики“, бо власне сам відкрили они карти, та недвозначно показали своє лицемірство. Не хотять они сего признати, що ми слідом поета сказали би: „бо серце ми „русское“,

тай і віра „русская“, а що само собою являєсь цілком консеквентним. — А що православіє не лежить в інтересі „атеїстов“, то потверджує нам сей факт, який мав місце 4. грудня м. р. у Львові.

Звісно, що в тут православна церков, а для когож і „чїїми“ грїшми она так гарно і богато вивінувана?

Прецінь не багато там буває вірних! Так мусить она служити для „вигоди“ тих, що не можуть самі „лично“ удатись в Почаїв, а прецінь доморослих „истинно-русских“ у нас ще „нїськільки“ найдєсь. — І якраз сего дня 4. грудня бачили ми під „покровом“ сеї церкви „дївушки“ із інституту „кройки“, який стоїть під протекторатом „Русских Дам“, де як думаємо не руководять самі „атеїсти“, а таки і свїй глас мають декотрі із партії „отцов“. — Жаль було глядіти на єї дївчата, які не дуже ще обули ся в „своїй“ церкві, отже не знали як слід приворитись до „свого обряда“. Так на щож була настоятельша? „Дївушки“ все пишно на неї поглядали, на г. Петрову, яка сама „истинно-русская“ умивно спроваджена із самої „Россіи“, щоб добре поучувати в „родномъ языкѣ и вѣрѣ“. Коли они так перебїдували службу Божу, то як кажець ся: конєць діло хвалить, та щоб показати свою преданність „родной вѣрѣ“ потягнула госпожа настоятельша свої „воспитанницѣ“ до мирования з немачим здивованєм дївчат.

А „батюшка“ не жалував та обїзньо благословив: „дївушки“ миром, щоб їх головки скоро і успішно „внимали“ „русскіи“ переконаня. Та шкода, що тепер вже нема так кому вєдити „дївушки“ в православну церков, бо г. Петрова при кінці січня с. р. „истреблена“ із сего інституту. Та нехай ніхто не гадає, що за свої сї „переконаня“, які мала час прецінь ще за 2 місяці добре впоювати, але за „неблагонадежне“ своє власне поступованє.

Тому, коли такі факти лучають ся під оком „отцов“ і в їх таборі, то ніяк не личить іменню їм викручуватись від православія, та у стїх архієрея роздирати ризу за „св. віру“ і за „св. Унію“. Красне припало би на „отцов“ старыков“ признати зя таких фактів, та коли чують, що вже діє ся, вдаритись в груди, а коли не признають ся до сего, то виречивь партії „атеїстов“ і „свого“ народу, а тоді може би ще дехто їх яко-такє поважав. Бо поважавсь явного противника, а не скритого і облудного. Та страшне се: вже викривлене всякої моралі, що переходить всякої праниці, де панує скрайна облуда і тьма!

*) L'Univers з 17. лютого 1910.

**) Тамже.

***) La Croix з 1898 або з 1899 р.

людини... (швидко загомонїла Верина). Егеж, так начеб то якісь мінеральогічні зразки, чи що... сухі, темні... А як дійде до нутра... до того мягкого, рідкого, до крови, слизоти, що в їй грухнуть руки! — Вона не скінчила своєї мови...

— Однак швидко звикли — й нічого сказала Аланова: тепер тільки мисш ся, не одмиєш ся — все здаєть ся, що той дух остав ся, наче на скрізь тебе пройняв, — а то щож, — нічо! А вам, Верина, власне не слід було йти на медичипу, — ви всього боїтесь. (Згодом): — тільки як отого молодого красєня, що від сухот помер, препарували. Ох! (Вона не натурально засьміялась). Який він був гарний, як умер, а проте ми таки єго своїми руками обїдрали і патрари... О-х!

— Е, се ще нічо, — він був сухорлявий, — спокійно зауважила Кузнецова, а на святому трупови робота далеко труднійша. А от, що ми будемо робити, добродїйки, що в нас же труїв зовсім мало? Медициньска академія нам лише зайві удїляє. — Еге, мало людей мре на нашу користь!..

— Що се ви! що се ви?! які ви страшні річи говорите, Кузнецова! Я аж бою ся вас, — ви наче готові булиб самі вбиті, зарізати чоловіка, аби...

— Щож я сказала таке страшне? — одитала Кузнецова, дивлячись прямо своїми ясними як хрусталь очима.

— „Зарізати?“ ні! Але чомуж не можна радїти, що той зарізаний послужить своїм тілом на користь науці, на користь живим?

— Ну, ну, ну! не хочу слухати! — вигукну-

ла Ланьска, — ви Кузнецова, зовсім не те говорите... ах!.. я не знаю що!.. тихо зашебетала вона, як перелякана ластівка, і вєла далі стиха: — Найбільше менї шкода дїтей, дїтских тілец. Ні, не можу я їх бачити... вони начеб то ще не зовсім скінчили своє житє, як зірвані квіточки; вони начеб то ще тремтять у тебе під ножем... як метелики...

— Так, взагалі се тяжка неминучість! — зауважила Верина й почервонїла; вона часто червонїла, наче від пекучого сонця, — коли висловлювала свої самі таємні думки.

— Дурниця! — напустивши на себе захвальств, вигукнула Аланова: се все дурницї, марновїрство! Ось я віддаю своє тіло в наш анатомічний, я хочу й після смерти своєї принєсти якусь користь. — Так, так, неодмінно: Смійтесь же! Хоча я й дуже хочу жити — і проживу мабуть довго... Ох, житя!.. Вона вся затремтіла від радости того житя, від того, що вона єго почувала в собі, від того, що воно грало в її гнучкому тілі, в її огненних очах...

— Еге, Аланова, ви дуже любите житя, — зауважила трохи в докором Кузнецова, — а що до мене — чи сьогодні помреш, чи завтра, все одно! аби щовєбудь устигнути робити!

Аланова нагадувала всею своєю жвавою постатю й розмовою огонь, Кузнецоваж нагадувала янше, холодне живло — воду, але стількож коли ще не більш було в неї енергії, рішучости пориваня закипїти й зашумувати водограєм.

— Ну, я все зроблю, все! — розпалилась Аланова й почервонїла. — Ви, Кузнецова, не маєте права докоряти менї! — Кузнецова стиха

всьміхнулась і здвигнула плечима. — Я зроблю все, що можу... я зроблю більше, ніж мажу... Хоча я й люблю всяку красу, люблю своє обличчя... люблю, — так, так — люблю!.. Се фалш, лицемїрство не признаватись в тому, що єсть... (вона гордо крутнула головою). Але я піду на село, піду туди, де темрява, злиднї, блуд, я хочу поринути в нему... Піду всюди, аби мене закликали, взяли мене... Я вміру для людей, за людей!

— Як що ранійше не підете заміж, — в легка зауважила Кузнецова.

— Ну, і щож, щож! — знов скипіла Аланова, — так, я буду жити довго, довго, буду щаслива! — вона зовсім почервонїла, — а вміру всеж таки для...

— Заспокойтесь, заспокойтесь! чоґо се ви, Аланова, розпалились? — умовляла її Ланьска, беручи на себе либонь свою звичайну роль — мирити: — Ми всі вам, Аланова, віримо; ми всі вас, Аланова, всі знаємо; знаємо, що ви багато, багато добра зробите! — Навіщож ви все про смерть?... На вішо се? Справді, се дуже прикро...

— Тим більше, — підхопила Кузнецова — що маємо так багато діла перед нами, ох, так рвуть ся руки до роботи! швидше бігтїб у анатомічний, экзаменї швидче поздавати, хоч вони й нудні... А там робота, робота! А смерть...

(Конець буде).

Огляд часописий.

(Новий порядок на старий лад в „конституційній“ Росії).

П. Чижевский в ч. 41. „Рѣчи“ умістив гарну статтю про „Українців-іногородців“.

„Начальницка рука правительства — пише д. Чижевский — що старанно заганяла в землю культурно-просвітну діяльність таких іногородців як Поляки, Вірмени, Грузини, Лотиші та инш., заганяє тепер тудиж і Українців. Таким чином з 150 мільонів людности Росії лишає ся без усякого підозріння тільки 65 мільонів Москалів, а змагає на мирного національного розвитку величезної більшости людности, 85 мільонів (!) російських громадян визнано крामольним“.

Далі автор коротенько наводить кілька фактів в області культурно-просвітної діяльності „на національній почвѣ“ серед українського громадянства, щоби показати, чого навчає нас історія.

„Культурно-просвітна діяльність серед Українців нероздільно сполучена з розвитком молодої української літератури. В першій половині минулого століття обидві літератури, великоруска й українська, розвиваючись нормально, плече з плечем йдуть вперед, мов дві рідних сестриці любовно й мирно.“

Однакеж року 1863 було заборонено печатати українською мовою все, що тільки не відносило ся до області красної (язичної) словесности. А знаменним потайним наказом 18 мая 1876 року над українською літературою поставлено було хрест.

На диво, засуджена на смерть і придушена українська література виявила більше живучости, ніж сподівали ся самі автори згаданого наказу. Силоміць вигнана з великої Росії, перенеслась она в маленьку Галичину і тут відродила ся. Сюди потягнули ся з Росії сили українських діячів; сюди стали приливати з Росії й українські гроші. Тут ненормально швидко, ніби в процесі гіпертрофії, стала жити й розвивати ся галицько-українська література, але не прихильна вже до Росії, як було раніше, а ворожа й злісна. Звідси пригнічені почали розмовляти з своїм гнобителем.

Се один з найважливіших наслідків початку з 1863 року політики що до розвитку української національности.

Рік 1905 нарешті вернув українському печатаному слову его права. Рани, яких зазнавало оно в 1863 року, хоч і не загоїли ся ще, але потроху почали відживати. В межах Росії зявило ся багато українських видавничих фірм. З Галичини довірливо перебрав ся до Росії „Літер.-Наук. Вістник“.

Окрім того в Києві самостійно почало виходити сім часописів. Поруч з тим виникає і ціла серія українських культурно-просвітних товариств. І весь сей рух хоч і характеризує ся прикметами демократизму й поступу, визначає ся разом з тим сторогою льояльністю, як до Росії, так і до Великоросії. Одно з найбільших домагань українського руху — се научанє в школах серед української рідною мовою.

Ось і тепер над усім тим замахнула ся тяжка рука правительства. Почало ся се так само, як і в половині сімдесятих років минулого століття. Після доносу тодішних „истинно-русских“ на чолі з відомим Юзефовичем, що добачали в Українців сепаратистичні змаганя, насамперед скасовано українське наукове і культурно-просвітне товариство — одинокє, що за тих часів було в Києві („Южно-рус. Отд. Импер. Геогр. Общества“), а потім заборонено й печатати.

Так і тепер. Доніс в печаті і в формі спеціальних „записок“, що подають ся до правительства, жваво почали виготовляти ся на протязі останних двох років видатними ворогами всего українського. Одна з таких записок, текст якої українське громадянство знало ще на прикінці минулого року, досягла своєї мети.

Історія повторює ся навіть в подробицях. Можна, однаке, бути певним, що як тоді, так і тепер правительственными наказами зробити 30 мільонів російських Українців Великоросами неможливо, і неминучий їх результат — розрізнєнє, озлобленє, непоправима шкода російській

державній ідеї, себто, як раз те, проти чого здавало ся би, направлено міністерский циркуляр.

Політичний огляд.

Заграниця.

Після офіціальних вістей з Царгорода не хотіли болгарські офіцери підписати протоколу слідства в справі першої пограничної перепалки в області Тамриш, хоч стверджено, що одного турецького капраля убито на турецькій області. З болгарської сторони ведуть горячково роботи около сипаня окопів і стягають підмогу. Болгарске і турецьке правительство видало начальникам військ в пограничних областях острі розпорядки, щоби уникали перепалок.

В Софії відбуло ся з ініціативи тамошних македонських товариств поминальне богослужєнє за поляглих македонських проводирів, почім слідував під улицями міста похід, в часі котрого обноєшно портрети македонських проводирів, між ними несено на переді портрет страченого недавно Дінкати. Перед памятником „даря-освободителя“ відбула ся спеціальна маніфестация, в часі котрої численні бесідники остро критикували положєнє в Македонії. При тім рішено вислати депеші до царя і по перебуваючого під сю пору в Петербурзі короля Фердинанда.

Державна рада.

На засіданю ві второк 1. марця подав внесєнє про службову прагматику для учителів середних шкіл п. Гломбінський.

Президент заявив, що відкрив розправу над бюджетом і фінансовим законом, а відтак відбуде ся друга розправа над податковими предлогами.

По перерві, підчас котрої бесідники висували ся до слова, промовляв перший пос. Бер (соц.) і домагав ся зміни цено-торгової політики та прискорєнєя договору торгового з Сербією і Балкан. державами.

П. Сильвестер (нім. люд.) вказував на занепад парламентаризму, обговорював основно зелєзничий бюджет і заявив, що Німці вольнодумці зєднали ся (тепер німецько-народний союз числить 77 послів), щоби усійшійше боронити німецьких справ, але готові спільно працювати з иншими сторонництвами.

По промовах Бакси, Черного і Бергера перервала бужет. розправу, а приступлено до розправи над наглим внесєнєм п. Графєнавера про поступованє урядників зелєзничих в Каринтії супроти словінського населєнєя.

Пос. Добєрніг вказував на грізну небезпеку славянського заливу і радив усім Німцєм вчити ся слав. язиків.

Міністер зел. Врба заявив, що слідство веде ся, але не покінченє. Дотеперішній вислід виказав, що жалі не були оправдані і заявив ся проти наглостию.

По промові п. Заградника замкнено засіданє. Слідуєче відбуває ся сєго дня.

Хросимо відхобити передплату.

Новинки

— Калєндар. В четвер: руско-кат.: Льва п.; римо-кат.: Кунекунди. — В пятніцю: руско-кат.: Архипа; римо-кат.: Казиміра.

— Русини міста Львова у Ексцелєнції Митрополита. В неділю в полудне вручила депутация Русинів міста Львова Его Ексцелєнції Митрополитови пропамятне письмо у відповідь на меморіал 25-ти львівських священників. В сій депутатції взяло участь 23 відпоручників 17-ти місцевих львівських руских товариств, в значній часті члєни товариства „Львівска Русь“, а то: члєн виділу краєвого І. Кивелюк, радник висшого суду кр. Лев Шехович, радник Т. Ревакович, дир. др. Ст. Федак, др. Е. Озаркевич, дир. Білковський і др. Провідник депутатції проф. В. Шухе-

вич указав передовсім на компетенцію депутатції промовляти і ділати іменем Русинів міста Львова, а відтак пояснив, що Русинів міста Львова спонукало списати і передати Митрополитови свої погляди на меморіал 25-ти священників та висловити свої дезідерати. Потім відчитав обємисте, бо пять аркушів обіймаюче пропамятне письмо, в котрім перш усього зазначєно, що Русини міста Львова не можуть маніфєстацийі 25-ти львівських священників лишити без відповіді, бо вважають єї не так внутрішньо-церковною, як — і то в головній мірі — справою політичного характеру, тим більше, що згадані священники не досить, що пробують вимочити на Митрополиті заспокоєнє їх поступатів терором релігійного відступництва серед вірних греко-кат. Церкви в Галичині, але ще хотять вмовити в Митрополита і в загальну опінію, наче би як раз національний, українсько-русский патриотизм та національно-патриотична діяльність українсько-русского духовенства були причиною гравітаційі або національної деморалізаційі та продуктом недокінченого ще процесу національного відродженєя. За те Русини міста Львова заявляють, що всі вірні греко кат. Церкви у Львові — з виїмком лише зникаючої малі групи, котрої переважну часть творять якраз підписані на звіснім меморіалі 25 духовників — признають себе Русинами і для того мають право домагати ся, щоби і греко-кат. духовники були ширими Русинами, бо лише в такім разі між вірними гр.-кат. Церкви а єї репрезентантами можуть бути відносини, оперті на спільности ідейних стремлінь і на взаїмнім довірїю, о чім і мови не може бути там, де душпастирї останають у національній борбі і ворожнєчї з своїми вірними. Як відбиває ся такий стан на інтерєсах Церкви, вказують відносини серед греко-катол. Русинів у північній Америці, де вірні з Угорської Руси і Лемківщини, в країн, в котрих духовенство признає ся до великоруской народности, являють ся найподатнійшим матеріалом для православної пропаганди, і де аж установленє широго Русина-народовця єпископом покляло рішучу заперу тій пропаганді та скріпило так греко-кат. церкву як і національну ідею; показує се й нещасна, кровію непованих жертв полита Холмска Русь, де як раз священники з Галичини, що признавали себе „русскими“, відіграли сумну ролю денационалізаторів і релігійних гонителів тамошних греко-кат. Русинів. Русини міста Львова далєкі від того, щоби казати, що серед члєнів москвофільского сторонництва не находять ся щирі греко-католики; але се не зміняє факту, що москвофільска пропаганда в Галичині видала вже не раз свої плоди, шкідні для руского народу і для руской церкви, чого прим. Гнилички, апостазія духовних і світських осіб в Галичині і Америці, паломництва до Почаївської Лаври, видавництва Ставроп. Інститута і т. и., за що чейже не можна винувати українсько-русских душпастирів, як сєго хоче меморіал 25-ти.

Відперши так закиди, роблені священникам-народовцям, Русини міста Львова висказують свої погляди на теперішній стан руской Церкви в Галичині, а особливо у Львові, і свої бажаня, а на конєць пропамятного письма кажут дословно так:

„Предкладаючи свої дезідерати Вашій Ексцелєнції, ми, львівські Русини, сьміємо мати повну надію, що В. Ексцелєнція узгляднєть сей одностійний голос руского населєнєя міста Львова та зволють в церковній ієрархії Галичини, а міста Львова з окрема, церєвести реформи, вказані так національними як і церковними інтерєсами.“

„Знаючи патриотично-національні почуваня Вашої Ексцелєнції, засвідчєні многими для нашого народу корисними ділами, та знаючи дбалість Вашої Ексцелєнції про добро і скріпленє греко-католицькой Церкви серед руского народу, ми з повним довірєм і спокоєм складаємо дезідерати руского населєнєя міста Львова до рук Вашої Ексцелєнції в переконаню, що ривій греко-кат. Церкви в Галичині піде лише національним шляхом та що всі заходи, звернені до відчужєнєя сєї Церкви народови, не знайдуть послуху у Верховного Наставника руской Церкви“.

Перєнявши те пропамятне письмо, заявив Ексц. Митрополит, що бачучи в депутатції заступлені усі єсущільні веретви Русинів міста Львова, а з участі т-вариств і читалєнь „Просвітї“ в депутатції також вірних усіх парохій львівських, мусить уважати голос депутатції голосом Русинів міста Львова, наслідком чого, мусить з тим голосом числяти ся. Подякуванши відтак за вислову довірє до его особи і запевненє преданности гр.-кат. Церкви, узнав Митрополит спосіб, в який пропамятне письмо збивє закиди

зроблені народовцям священникам, та спосіб ви- сказання бажань вірних тої Церкви одвоко до ціли ведучим, бо приневолує він застановити ся над висловленими деідератами, а то тим пев- нійше, що се письмо зовсім не торкає постанов Церкви і духовних властей. Перепросивши вкінці, що о порушених у пропамятнім письмі справах не може на разі ширше говорити, бо за хвили виїздить до Відня, попросив депутацию запевне- нем, що після свого повороту буде мати нагоду поговорити о сих справах з Русинами міста Львова.

— Нащадки „коломиїського пѣтуха Шантельє“ Був собі „атец“ Владимир Гургулла, „Твійордия“ були у него „убѣждения“, „твійордый“ лоб і пота бенекожа. І обучав „атец“ Гургулла питомців ду- ховної сем. ритуалів, за що побрав „вознагражде- ніє“. І все було би „благополучно“. Та спокуюсь о. Гургулу підписати „извѣстное пропамятное пи- сьмо“, в яким кинено в лице ректоратови кле- ветти про „гордость, надменность и недостатокъ духа Христова“ а питомців посуджено про бой- кот супротив товаришів-москвичів, духових нащадків „коломиїського пѣтуха“. Колиб у „атца“ Гургулли не було „твійордой кожи“, то він пев- но зрозумів би, що для него після підпису не- оправданих клевет нема більше місця в духов- ній семінарії. Але він з „фамиліи коломиїського пѣтуха Шантельє“, що „самиль фазановъ“ з тихої „семейной жизни“, з „лѣска“ і „глуши“ на позорище виводить і „отцу“ Гургулла здавало ся, що єму, нащадкови такого важного роду вільно безкарно „хахлам“ наговорити безличних імпертиненцій. Впрочім „атцу“ Гургулли жаль було „вознаграження“ і тому пішов на годину ритуалів, де однак один з питомців заявив, що ритуали в сім дни не відбудуть ся. В „атца“ Гургулли „заиграла кровъ“, він „помчал ся“ на скаргу до о. ректора, де почув, як пише о. Гургулла в „Галичанинѣ“ „что настоятельство духовнаго заведенія даже не надѣялось, что онъ, о. Гургулла, явится на урокъ, подписавъ извѣстное пропамятное письмо“. Від отця реда- ктора „помчал ся“ атец Гургулла на скаргу против о. ректора до Експ. Митрополита, де „поблагодарилъ за должность преподавателя“ (очень хорошо — только слышкомъ поздно), хотъ Експ. Митрополит мав радати о. Гургулли „обождать, пока страсти не улягутъ ся, а послѣ продолжать преподавание“. Та однак на тих жалобах не покінчило ся. Вчора надруковав „а- тец“ Гургулла статію без підпису в „Галичанинѣ“, в якій жалує ся на о. ректора, о. віцер. Лици- няка, на „питомцев-пайдократов“ і на Експ. Митрополита. Така „історія“ статіи „Воспитате- ли и воспитаніе въ духовномъ заведеніи“, де описана страшна кривда „атца“ Гургулли. Відні ті нащадки „коломиїського пѣтуха“. Ім всюди кривда, а найгірше злі они тоді, як урве ся ім „вознаграження“. — Чудесним доповненем ста- тії „атца Гургулл“ є друга статія „Галичанина“ п. зв. „Отъ словъ къ дѣлу“, де якийсь „атец“ Иоанн накликає своїх сторонників „отъ Кар- патъ вполюгъ по Уралья и Камчатку“, щоби зіхали ся до Львова і порадили ся, що мають дальше робити а головно на те, щоби основати духовний орган, „а тамъ измѣримъ свои силы и увидимъ, чья возьметъ, кто виноватъ, а кто правъ, кто Юда, а кто православный ка- толикъ, кто врагъ Руси а кто вѣрный ея сынъ“. Нещасна увійтська церква з тими „ба- ташками“, яких імя „православний католик“! Як ходять слухи, редактором нового органу має зістати Крехмальний, Луцик, або Марущак, о скільки єго в Росіи висвѣтять.

— За двоженство. Перед трибуналом карним під проводом радника Пасковуба відбула ся оводі карна розправа і против Анни з першого подружя Цюрусъ а з другого Земницкой, 43-лі- тної госп. дині з Писків коло Щирця, обжалова- ної о то, що мала 2 чоловіків. Обжалована до- казувала, що она тому не виновата. В дуже моло- дим віці віддала ся за чоловіка значно від неї старшого, фізично немічного. Серед таких відно- син подружя було нещасливе, аж наконець Цю- русъ покинув жінку і рідне село та пішов в сьвіт. Довгі літа не було про вєго нічого чувати і здавало ся, що він десь в сьвітї помер, а що она хотіла мати на старі літа якусь підпору, то віддала ся перед двома роками за Земницкого. На єї нещастє зголосив ся перший єї чоловік і зголосив свої права до неї запоручені єму пові- чанем в церкві. Справа стала голосна, о тім до- відала ся жандармерія і прокуратурія, аж оста- точно Земницка опинила ся на лаві обжалова- них. Не поміг нічого єї плач, ні оборона д р Івасечка і трибунал засудив єї на 5 місяців в я- зниці обостреної постом. Оборонецъ зголосив жалобу неважності.

— Телефон телеграфом. Давські інженери Де- сав, Нирон і Томсон винайшли спосіб, в який можна телефонічними дротами пересилати те- леграми. Если до телефонуючого ніхто з дру- гої стачі не відзиває ся, то він може при по- мочи клявішів передати письменний зміст намі- реної бесіди, яка автоматично записує ся на поєску

паперу в той самий спосіб, як при телеграфі. Сей винахід зробить переворот при телефоні.

— Самоубийство. Вчерашний равшій Kurjer lwowski donіc, що управитель нар. школи в Клепарові під Львовом, Маріян Сольскій (все- поляк), допускав ся на своїх ученицях сексу- альних злочинів, за що єго мешканці Клепарова мало що не убили. В слід за сим Сольскій з боязни перед вязницею отруїв ся вчора вечером карболовим квасом. Ратункова стачія ствердила лише смерть і відвезла мерця до заведеня су- дової медицини. Сольскій мав 40 літ і був, як звісно, батьком 10 живих дітей, а 6 померших.

— Тягнення льосів При тягненю комунальних льо- сів у Відні головна виграна 300.000 упала на с. 368 ч. 62; друга виграна 20.000 К упала на с. 1217 ч. 96; трета 10.000 К на с. 1015 ч. 3.

При тягненю угорських льосів Червоного Хреста гол. виграна 30.000 К упала на с. 6573 ч. 32, а при тягненю льосів Basilica гол. вигр- на 30.000 К упала на с. 3587 ч. 40.

— Сірниковий монополь. З Відня доносять, що угорський міністер скарбу, Люкач, мав дов- шу нараду з австр. міністром скарбу д-ром Бі- лінським, а предметом нарад між іншими мала бути справа заведеня монополю сірників.

Телеграми

з дня 2. марца.

Відень. На вчерашнім засіданю німецького народного союзу говорено над обсадою місця пімецького міністра-земляка. Др. Вайденгофер жадав безусловно обсади того місця, а др. Ур- бан остерігав перед поспіхом. Дискусія була бурлива.

Берлін. Лос. Анз. доносить з Царгорода, що міністер війни покликав до служби резерви з кількох літ. Анатольска залізниця перевозить що дня великі відділи війська до Мезопотамії.

Відень. Комісія для національних справ вибрала предсідником пос. Пернердорфера, а єго заступниками пп. Ебенгоха і К. Левіцкого.

— Складайте всякі неужитки як: папір, мета- лі, фляшки, кальші, корки, лупинки з помаранч і т. п. Відсилайте те принагідно до канцелярії Руского Товариства Педаг., або до склену „Сок. Базару“ і звертайте там при нагоді для контролі купони Р. Т. П., які видають на жаданє склепи у Львові при закупні товарів.

Оповіщене.

Надзираюча Рада „Народної Гостинниці“ стоваришена зареєстрована в обмеженою по- рукою у Львові, скликає на підставі § 39. ста- тута XII. загальні збори стоваришеня, що відбу- дуть ся дна 16. н. ст. марца 1910 о год. 5 по полудни в сали „Рускої Бєсїди“ у Львові (Ринок ч. 10, I. пов.) з отсим предметом нарад:

- 1) Відчитанє протоколу з послїдних заг. зборів стоваришеня.
- 2) Звіт з діяльності за 11. рік адміністра- цийвий (1909) з маєтковим білянсом.
- 3) Звіт Контрольної Комісії.
- 4) Предложенє Надз. Ради в справі поділу чистого зиску.
- 5) Вибір 3 членів Нада. Ради.
- 6) Вибір 3 членів Контр. Комісії.
- 7) Озваченє марки през. для Надзираючої Ради.

Право участі в загальних зборах мають члени стоваришеня, котрі що найменше оден уділ в цілості уплатили (§ 7. статута). За легі- тимацію служить уділова книжочка. На загаль- них зборах беруть участь члени особисто; правні особи заступають їх законні представителі (§ 42 статута).

Маєтковий білянс за 1909 р. є виложений в льокалі стоваришеня, де члени можуть єго переглядати, а на жаданє висилає канцелярія офранковано.

За Надзираючу Раду „Народної Гостинни- ці“ стоваришеня зареєстрована з обм. порукою у Львові.

Ярослав Глинцкій
предсідатель.

Др. Ярослав Олесницькій
секретар.

(2—2)

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 28. лютого 1909.

Найгарнійша сензация.

ФОКИ і ЛЬВИ МОРСКИ капітана Вебба. Верх тре- суря. — PЕMATE і ВІЛЯЙ зачарований готель. — OCCY LANHORES квартет париских апаши. — 6 УЛЯНОВ співи і танці російські. — БУРМИСТР в КЛОПОТІ фарса. — ВІТОГРАФ 10 величавих новостий і т. д. і т. д.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Шо пятницї High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набуті в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

5.500

нотаріяльно потверджених сьвідощв від лікарів і приватних людий дока- зують, що

КАЙЗЕРА

Цукорхи на груди

з трема яличками.

Найскорше усувають

КАШЕЛЬ

хрипку, замуленє, катар, диха- вицю і коклюш.

Пакет 20 і 40 сот. Доза 80 сот.

Дістати можна у всіх аптеках.

90(14—24)

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. січня 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракона	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракона	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнона	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї.	—	10:20	—	—	—
Стрия і Тухалі	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Сокала	7:10	12:40	4:50	—	—
Яворова	8:05	—	5:00	9:00	—
Брухович (що дня)	—	—	5:11	—	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	9:58
Винник	—	—	—	—	12:10
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	11:35
Винник	7:26	—	—	6:29	—
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:36	—	9:27	11:38
Винник	—	7:08	—	6:11	—
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракона	3:50	8:25	3:15	7:00	11:15
Кракона	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Яшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:—	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:45
Сокала	6:14	11:05	—	7:10	—
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович (будні дни)	—	—	3:20	—	—
Брухович (нед. і сьв.)	—	—	2:01	—	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Винник	5:52	—	—	—	—
З Підзамча до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	5:35	—	1:30	—	—
З Личаків до:					
Підгаєць	6:32	—	—	6:50	—
Винник	5:53	—	1:49	—	—

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим дру- ком. — *) Лише в неділі.